

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
RHONDDA CYNON TAF
COUNTY BOROUGH COUNCIL

GWŶS I GYFARFOD PWYLLGOR

C Hanagan
Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Llywodraethol a Chyfathrebu
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Y Pafiliynau Parc Hen Lofa'r Cambrian
Cwm Clydach, CF40 2XX

Dolen gyswllt: Julia Nicholls - Democratic Services (01443 424098)

DYMA WŶS I CHI i gyfarfod o **GYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF** sydd i'w gynnal yn **Siambr y Cyngor, Y Pafiliynau, Parc Hen Lofa'r Cambrian, Cwm Clydach, Tonypandy, CF40 2XX** ar **DYDD MERCHER, 15FED IONAWR, 2020** am **5.00 PM**.

AGENDA

Tudalennau

16.1. < DIWYGIO'R RHYBUDD O GYNNIG

3 - 6

Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Llywodraethol a Chyfathrebu

At: Pob Aelod o'r Cyngor

tudalen wag

CYFARFOD Y CYNGOR - 15 Ionawr 2020

DIWYGIO'R RHYBUDD O GYNNIG SYDD WEDI'I AMLINELLU YN EITEM 16(A) O AGENDA'R CYNGOR

Yn unol â Rheol Weithdrefn 10.4.1 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor, derbyniwyd y diwygiadau canlynol yn enwau'r Cyngorwyr P. Jarman (Cynigydd) & G. Davies (Eilydd), E. Webster, J. Davies, J. Cullwick, J. Williams, A. Cox, H. Fychan, D. Grehan, E. Griffiths, K. Morgan, S. Rees Owen, M. Weaver, S. Evans, A. Chapman, L. Jones ac E. Stephens

Mae'r Cyngor hwn yn galw ar Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion yr Hinsawdd i ystyried adroddiad, sy'n archwilio'r cyfleoedd sydd i'w cael trwy raglen plannu coed wedi'i thargedu yn ein Bwrdeistref Sirol, i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, lleihau perygl llifogydd a gwella ansawdd yr aer yn lleol. Mae'r Cyngor hwn o'r farn bod modd cyflawni hyn trwy:

- 1) Plannu coed ar dir sy'n eiddo i'r cyngor,
- 2) Tyfu rhagor o goed mewn mannau cyhoeddus a chymunedol,
- 3) A gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru.

{Ychwanegu - Mae'r Cyngor hwn yn croesawu bwriad Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion yr Hinsawdd i archwilio'r cyfle i blannu rhagor o goed yn y Sir i fynd i'r afael ag effeithiau newid yn yr hinsawdd. Mae'n croesawu hefyd y bwriad i ddatblygu strategaeth goed y Cyngor fel sydd wedi'i nodi ym mharagraffau 5.6 i 5.8 o Adroddiad y Prif Weithredwr yn dilyn trafodaethau ag Arweinydd y Cyngor, y Cyngorydd Andrew Morgan a Hyrwyddwr materion yr Hinsawdd y Cyngor, y Cyngorydd Rhys Lewis, a gafodd ei drafod fel eitem fusnes yn gynharach yn y cyfarfod heddiw.

Gan ragweld y bydd y Grŵp Llywio yn cymryd tystiolaeth i gefnogi'r fenter hon gan yr holl bartïon â diddordeb, gan gynnwys y Cyngor Llawn, rydyn ni eisiau cynnig y canlynol i'w hystyried.

Mae'r Cyngor hwn yn credu bod modd cyflawni hyn trwy

1. Plannu, a chynnal a chadw coed ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor
2. Tyfu, a chynnal a chadw rhagor o goed mewn mannau cyhoeddus a chymunedol
3. A gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru.

Mae'r Cyngor hwn yn nodi y gallai dyblu gorchudd coed ledled y DU leihau lefel y carbon deuocsid o 50 miliwn tunnell yn flynyddol, sef tua 10% o allyriadau cyfredol y DU.

Mae coed hefyd yn darparu manteision ychwanegol y tu hwnt i'w pwysigrwydd hanfodol wrth gyrraedd allyriadau nwyon tŷ gwydr sero-net: mae coed yn creu rhagor o le i fynd natur, gan gynnal cannoedd o rywogaethau o bryfed, adar a mamaliaid. Mae coed hefyd yn wych ar gyfer iechyd y cyhoedd, gan helpu i lanhau'r aer a rhoi cyfle i brofi byd natur, sy'n bwysig i'n lles.

Mae'r Cyngor hwn yn nodi hefyd, rôl bwysig priddoedd sydd heb eu tarfu a llystyfiant naturiol wrth storio carbon. Gall dulliau naturiol mewn perthynas â storio carbon, megis y rheiny sy'n ymwneud â choed, mawnog, rhostiroedd, glaswelltir sych a chorsiog a chynefinoedd naturiol eraill ledled y Fwrdeistref Sirol hefyd gyfrannu at leihau effaith nwyon tŷ gwydr a gwella ansawdd aer.

Mae llawer o ddulliau arloesol eisoes wedi cael eu hystyried ledled y DU ac o ganlyniad i dirwedd naturiol ein Bwrdeistref Sirol, mae'r Cyngor hwn yn credu bod Rhondda Cynon Taf mewn sefyllfa dda i arwain ar y gwaith plannu coed er mwyn cyflawni'r buddion sydd wedi'u nodi.

Bydd y cynnig wedi'i ddiwygio yn darllen:

Mae'r Cyngor hwn yn croesawu bwriad Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion yr Hinsawdd i archwilio'r cyfle i blannu rhagor o goed yn y Sir i fynd i'r afael ag effeithiau newid yn yr hinsawdd. Mae'n crosawu hefyd y bwriad i ddatblygu strategaeth goed y Cyngor fel sydd wedi'i nodi ym mharagraffau 5.6 i 5.8 o Adroddiad y Prif Weithredwr yn dilyn trafodaethau ag Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Andrew Morgan a Hyrwyddwr materion yr Hinsawdd y Cyngor, y Cynghorydd Rhys Lewis, a gafodd ei drafod fel eitem fusnes yn gynharach yn y cyfarfod heddiw.

Gan ragweld y bydd y Grŵp Llywio yn cymryd tystiolaeth i gefnogi'r fenter hon gan yr holl bartïon â diddordeb, gan gynnwys y Cyngor Llawn, rydyn ni eisiau cynnig y canlynol i'w hystyried.

Mae'r Cyngor hwn yn credu y byddai modd cyflawni hyn trwy

1. Plannu, a chynnal a chadw coed ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor
2. Tyfu, a chynnal a chadw rhagor o goed mewn mannau cyhoeddus a chymunedol
3. A gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru.

Mae'r Cyngor hwn yn nodi y gallai dyblu gorchudd coed ledled y DU leihau lefel y carbon deuocsid o 50 miliwn tonnall yn flynyddol, sef tua 10% o allyriadau cyfredol y DU.

Mae coed hefyd yn darparu manteision ychwanegol y tu hwnt i'w pwysigrwydd hanfodol wrth gyrraedd allyriadau nwyon tŷ gwydr sero-net: mae coed yn creu rhagor o le i fyd natur, gan gynnal cannoedd o rywogaethau o bryfed, adar a mamaliaid. Mae coed hefyd yn wych ar gyfer iechyd y cyhoedd, gan helpu i lanhau'r aer a rhoi cyfle i brofi byd natur, sy'n bwysig i'n lles.

Mae'r Cyngor hwn yn nodi hefyd, rôl bwysig priddoedd sydd heb eu tarfu a llystyfiant naturiol wrth storio carbon. Gall dulliau naturiol mewn perthynas â storio carbon, megis y rheiny sy'n ymwneud â choed, mawnog, rhostiroedd, glaswelltir sych a chorsiog a chynefinoedd naturiol eraill ledled y Fwrdeistref Sirol hefyd gyfrannu at leihau effaith nwyon tŷ gwydr a gwella ansawdd aer.

Mae llawer o ddulliau arloesol eisoes wedi cael eu hystyried ledled y DU ac o ganlyniad i dirwedd naturiol ein Bwrdeistref Sirol, mae'r Cyngor hwn yn credu bod Rhondda Cynon Taf mewn sefyllfa dda i arwain ar y gwaith plannu coed er mwyn cyflawni'r buddion sydd wedi'u nodi.

CYFARFOD Y CYNGOR - 15 Ionawr 2020

DIWYGIO'R RHYBUDD O GYNNIG SYDD WEDI'I AMLINELLU YN EITEM 16(B) O AGENDA'R CYNGOR

Yn unol â Rheol Weithdrefn 10.4.1 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor, derbyniwyd y diwygiadau canlynol yn enwau'r Cyngorwyr P. Jarman (Cynigydd) & G. Davies (Eilydd), E. Webster, J. Davies, J. Cullwick, J. Williams, A. Cox, H. Fychan, D. Grehan, E. Griffiths, K. Morgan, S. Rees Owen, M. Weaver, S. Evans, A. Chapman, L. Jones ac E. Stephens

Mae'r bwriad i gael gwared ar Drwyddedau Teledu am ddim i drigolion dros 75 oed sydd ddim yn derbyn credyd pensiwn yn enghraifft arall o esgeulustod y Llywodraeth Geidwadol mewn perthynas â'n cymunedau.

Mae disgwyl y bydd tua 3.7 miliwn o bobl hŷn ledled y DU yn cael eu heffeithio gan y newidiadau, ac mae'r elusen Age UK wedi rhybuddio y bydd bwrw ymlaen â'r cynlluniau yma, a gafodd eu darparu ar sail addewidion ffug gan y BBC ynglŷn â chytuno i ariannu budd-dal i bensiynwyr o dan gytundeb siarter gyda Llywodraeth Geidwadol David Cameron yn 2015, yn golygu y bydd mwy na 50,000 o bensiynwyr ledled y DU yn croesi'r ffin o ran tlodi.

Mae trigolion hŷn yn wynebu risg penodol o brofi unigrwydd ac ynysu cymdeithasol, ac mae 4 o bob 10 ohonyn nhw yn dweud mai'r teledu yw eu prif ffordd o gael cwmni, sy'n profi'r ffaith yma. Bydd cael gwared ar y drwydded yn cael effaith andwyol iawn ar eu lles.

Er i'r Llywodraeth ddatgan bod mesurau cyni drosodd, bydd bwrw ymlaen â'r cam yma'n golygu bod y rheiny sydd â'r angen mwyaf yn colli budd arall, a bydd hyn yn fath arall o galedi y bydd yn rhaid i'n pobl fwyaf agored i niwed ei wynebu.

{Ychwanegu - Er mwyn unioni'r anghyfiawnder hwn yn y dyfodol mae'r Cyngor hwn yn galw ar Lywodraeth y DU i ddatganoli cyfrifoldeb am Ddarlledu a Lles i Gymru lle y bydd dull mwy tosturiol yn cael ei gweithredu mewn perthynas â materion o'r fath.}

Mae'r Cyngor yma felly'n galw ar y pedwar Aelod Seneddol sydd newydd eu hethol ar gyfer etholaethau Rhondda Cynon Taf i ysgrifennu at y Gweinidog priodol er mwyn rhoi pwysau ar y Llywodraeth i ymyrryd a darparu sicrwydd cadarn na fydd pawb dros 75 oed yn colli eu trwyddedau teledu am ddim {Ychwanegu -, ac i ofyn bod cyfrifoldeb am Ddarlledu a Lles yn cael ei ddatganoli i Gymru er mwyn gwasanaethau a gwarchod hawliau dinasyddion Cymru yn well.}

Bydd y cynnig wedi'i ddiwygio yn darllen:

Mae'r bwriad i gael gwared ar Drwyddedau Teledu am ddim i drigolion dros 75 oed sydd ddim yn derbyn credyd pensiwn yn enghraifft arall o esgeulustod y Llywodraeth Geidwadol mewn perthynas â'n cymunedau.

Mae disgwyl y bydd tua 3.7 miliwn o bobl hŷn ledled y DU yn cael eu heffeithio gan y newidiadau, ac mae'r elusen Age UK wedi rhybuddio y bydd bwrw ymlaen â'r cynlluniau yma, a gafodd eu darparu ar sail addewidion ffug gan y BBC ynglŷn â chytuno i ariannu budd-dal i bensiynwyr o dan gytundeb siarter gyda Llywodraeth Geidwadol David Cameron yn 2015, yn golygu y bydd mwy na 50,000 o bensiynwyr ledled y DU yn croesi'r ffin o ran tlodi.

Mae trigolion hŷn yn wynebu risg penodol o brofi unigrwydd ac ynysu cymdeithasol, ac mae 4 o bob 10 ohonyn nhw yn dweud mai'r teledu yw eu prif ffordd o gael cwmni, sy'n profi'r ffaith yma. Bydd cael gwared ar y drwydded yn cael effaith andwyol iawn ar eu lles.

Er i'r Llywodraeth ddatgan bod mesurau cyni drosodd, bydd bwrw ymlaen â'r cam yma'n golygu bod y rheiny sydd â'r angen mwyaf yn colli budd arall, a bydd hyn yn fath arall o galedi y bydd yn rhaid i'n pobl fwyaf agored i niwed ei wynebu.

Er mwyn unioni'r anghyfiawnder hwn yn y dyfodol mae'r Cyngor hwn yn galw ar Lywodraeth y DU i ddatganoli cyfrifoldeb am Ddarlledu a Lles i Gymru lle y bydd dull mwy tosturiol yn cael ei gweithredu mewn perthynas â materion o'r fath.

Mae'r Cyngor yma felly'n galw ar y pedwar Aelod Seneddol sydd newydd eu hethol ar gyfer etholaethau Rhondda Cynon Taf i ysgrifennu at y Gweinidog priodol er mwyn rhoi pwysau ar y Llywodraeth i ymyrryd a darparu sicrwydd cadarn na fydd pawb dros 75 oed yn colli eu trwyddedau teledu am ddim, ac i ofyn bod cyfrifoldeb am Ddarlledu a Lles yn cael ei ddatganoli i Gymru er mwyn gwasanaethau a gwarchod hawliau dinasyddion Cymru yn well.